

K Ü L Ö N F É L É K

Bíró Zoltán a „Mérnöki Tanács“ alelnöke. Nemesak erdőmérnöki szakkörökben, de az egész társadalomban közmegelegedést váltott ki a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter úrnak az az elhatározása, mellyel az *Eltető* Ákos ny. államtitkár lemondása folytán megüresedő alelnöki állást egy *selmeci, illetőleg sopron végzettségű* mérnökkel, mindezek között pedig *Bíró Zoltán* ny. miniszteri tanácsos, erdőmérnökkel töltötte be.

Nemrégibenadtunk hírt arról, hogy a „*Magyar Fatermelők, Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete*“ ugyancsak alelnökévé választotta *Bíró Zoltánt*. Mindebből csak azt látjuk, hogy *Bíró Zoltán* kiváló szakértelmét, sokoldalúságát, páratlan munkabírását és agilitását nemesak mi ismerjük el, hanem éppúgy méltányolják azt a többi társadalmi és gazdasági szervezetek, nemkülönben szakunkon kívül álló kormányzatok is.

Bár sajnálattal nélkülözni fogjuk őt ezentúl a „*Mérnöki Kamará“-ban*, ahol az ő harcos egyéniségére ott jelentősebb szerep várt volna. mindamelllett örömmel tölt el bennünket is ez a megtiszteltetés, amely *Bíró Zoltán* egyéniségén keresztül az egész erdőmérnöki karra fényt vet. Ezúttal négy taggal vagyunk képviselve a Mérnöki tanácsban, melynek erdőmérnök tagjai ezidőszertint *Kaán Károly* államtitkár, *Rimler Pál* erdőtanácsos és *Térfi Béla* ny. miniszter.

Bíró Zoltán helyét a „*Mérnöki Kamará“-ban* az annak idején legtöbb szavazatot nyert *Fekete Béla* póttag fogja betölteni.

Bucsúztatók. A közelmúlt évtized nehéz gondoljai sok régi szép szokásnak vetettek véget. Örvendetes eseményként kell azonban megemlékeznünk arról, hogy ezek egyike-másika viszatérőben van. Igy a kollégialitás érzését ismét növekedőben látjuk, sőt mi több, mi is, a szürke Budapesten élő szaktársak se csupán a farkasréti temető lélekharangjának szavára jövünk immár össze, hanem a szolgálattól elbúcsúzó szaktársainknak rendszerint a tisztviselő-kaszinó Esterházy-utcai helyiségeiben fehér asztal mellett mondunk „*Isten hozzád*“-ot.

Nemrégiben köszöntöttük el *Doroszlai Gábor* és *Pajer István* h. államtitkárokat, szeptember hó 5-én pedig *Héjas Kálmán* h. államtitkárt és *Dezsényi Jenő* min. tanácsost. Mind a két alkalommal a tisztelettel párosult meleg rokonszenv és őszinte ragaszkodás oly szép számmal hozott össze bennünket, hogy összejöveteleink egy-egy kisebbfajta közgyűlési lakomának is beillettek volna.

Legutóbb vidéken *Mattanovics* Károly érseki uradalmi erdőtanácsost búcsúztattuk el.

A hivatalos, nagyobb szabású búcsúztatást az uradalmi tisztikar összessége egy 30 személyes bankett keretében *Kalocsán* rendezte, a szűkebbkörű, családias jellegű elkészöntést, a melyen kizárólag erdőtisztek vettek részt, az ártéri erdők közepette fekvő *Doromlás*-pusztán tartottuk meg, ahol *Kallivoda* Andor ny. miniszteri tanácsos búcsúztatta el az ártér „*Nes-tor*“-át.

Tankönyvmizériák az erdőmérnöki főiskolán. Szerkesztőségünk az erdőmérnöki hallgatóság köréből elszomorító értesülést kapott, amelynek egyik részletét azzal a szándékkal adjuk közre, hogy t. Olvasóközönségünk a lehetőséghez képest legyen segítségére ifjúságunknak.

Többek között így szól a levél:

„Főiskolánkon most új tárgyak, új tanárok, új tananyag van. Mindent leírni lehetetlen. Könyveink, jegyzeteink nincsenek. A könyv- és jegyzethiány oly nagy, hogy pl. a Földmérés II.-ért 400.000 koronát kínálnak, még sem adja el senki, akinek sikerült ezelőtt egy-két évvel csaknem hasonló áron megszerezni. Ugyanígy van az Út-, Vasútépítéstan I., II.-vel, Erdőbecsléstannal, Hid-, Vízépítéstanal stb. Részletes és Általános Növénytanok egyáltalán nincsenek. Hetekig kell várunk, amíg eljut hozzánk egy-egy jegyzet és egyheti használatáért az árának 10—20 százalékát fizetjük. Ennek természetesen megvan a maga eredménye a szigorlatokon és a vizsgákon. Ma már a B- és C-listások száma több, mint a rendes hallgatóké. Itt főleg a növénytan jegyzetek hiánya érezhető. Pl. mi 36-an iratkoztunk be 1922-ben I. évre s ma IV. évre maradtunk heten. Azaz annyian, amennyi erdőmérnökre van szükség évente Magyarországon — egyesek szerint. Jegyzeteket kiadni nem tudunk, mert oly kevesen vagyunk egy-egy évfolyamon, hogy nem fizeti ki magát a sokszorosítás, illetőleg oly szegények vagyunk, hogy nem tudjuk mi megfizetni. A nyomdászok s könyvkereskedők — amint említettem — hallani sem akarnak erdőszkönyvek kiadásáról.“

Az általános tankönyvmizéria lehető gyors megszüntetésének kérdésével az „Egyesületi közlemények“ rovata alatt közöltekből kitetszőleg egy indítvány keretében az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányja is foglalkozott, s az egyesület elnöksége a választmánytól nyert felhatalmazás alapján bizonyára meg fog minden tőle telhetőt tenni a bajok mielőbbi orvoslása érdekében.

Ezúttal azonban csak egy konkrét kérelmét tolmácsoljuk az ifjúságnak.

A IV. éves erdőmérnök-hallgatók — megfelelő anyagi erőhiányában — *litographia* alakjában szándékoznak kiadni

Krippel Móric főiskolai tanár átdolgozott „Erdőhasználatát“, amelynek ára körülbelül 100—120.000 korona lenne.

Eddig csak 37 előfizetőt sikerült összeszedniök.

Igen megkönnyítené ennek a litographiának kiadását az, ha a gyakorlatban élő szaktársaink is jegyeznének ebből az igen értékes táblázatokkal, adatgyűjteménnyel ellátott tankönyvből.

Oda terjed tehát a IV. éves erdőmérnök-hallgatók kérelme, hogy szaktársaink megrendeléseikkel tegyék lehetővé ennek a litographiának sürgős megjelenését. *A megrendelések legkésőbb november hó 1-ig Kató Pál IV. éves erdőmérnökhallgató címére (Sopron, Fácán-utca 1. sz.) küldendők.*

Elegendő példányszám rendelése esetén a litographia november 20-ára már készen lehet.

Az ifjúság egyébként úgy véli a bajok gyors orvoslását megoldani, hogy a jegyzetek előállíthatásának olcsóbbá tételére valamilyen módon egy 10—15 milliós kamatmentes kölcsönt szereznének, amely összeget a többletpéldányok árából lassankint letörlesztenének.

Reméljük, hogy fiatalságunk a továbbiakban nem lesz csupán a saját erejére utalva, hogy egyesületünk elnöksége és az intézőkörök találnak utat és módot arra, hogy ezt a fonák helyzetet megszüntessék.

Az erdészeti igazgatásról szóló törvény ismételt folytatóságcs életheléptetése. A 6410/I. B. 1. F. M. számú rendelet a m. kir. kincstári, a m. kir. járási erdőgondnokságokat, az erdőtelepítési kirendeltségeket 1925 szeptember 10-ével megszünteti, s ezzel kapcsolatban az 1924. évi 13.800 F. M. szám alatt kiadott végrehajtási utasításba foglalt rendelkezések életbe lépnek.

Mindezek szerint tehát — az új m. kir. erdőhivatalok is fel vannak már állítva. A m. kir. erdőigazgatóságok immár megkezdhetnék tulajdonképpeni működésüket, azonban *a leglényegesebb dolog, a közigazgatási ügyekben elgondolt hatáskörük ma még ismeretlen.* Az új épület teteje, oldalfalai készek, *alapja* azonban a mai napig nincs, s kétséges, hogy egyáltalában *lehetséges-e* még utólag hozzá alapot is építeni.

Türelemmel várjuk az elkövetkezendőket, s őszintén óhajtjuk, hogy mindezek — az épület évekig elhúzódható össze-repedezése, majd összeomlása után — ne vezessenek a benne élő lények megsemmisítésére, a különben rendkívül értékes erők felőrlődésére.

Czillinger.

Adatok egy délmagyarországi egyes lomberdő összetételéről. Egyik drávamenti egyes lomberdőre vonatkozó alábbi adatokat elég érdekesnek találom arra, hogy az „Erdészeti Lapok“-nak közlés céljából rendelkezésére bocsássam, mert a

kitermelt fatömeg szokatlan részletességgel, vastagsági és minőségi osztályok szerint van felvéve s így az állomány belső szerkezetéről jó képet nyerünk, amely hasonló állományok becslésénél jól használható támpontot nyújt.

Az a vágásterület, melyre az alábbi adatok vonatkoznak, 12 km.-nyire fekszik a Drávától. Kiterjedése 440 kat. hold. Fekvése sík, 100 m.-nyire a tenger színe felett. Talaja mély, alluviális agyagos homok, amelyet a tavasszal a víz átítat, sőt nedves években rövid időre el is lep.

A kitermelt faállomány 90 éves, 0.8–0.9 sűrűségű volt. Összetétele 0.5 kocsános tölgy, 0.2 magas kőris, 0.2 mezei szil és 0.1 gyertyán. A nemes lombfajnevek alatt jótékony talajvédő állományként húzódott meg a gyertyán és a cserjék különféle fajai, főként som, galagonya stb. A főállomány magassága 24–30 m., a gyertyáné azonban csak 19 m.-ig terjedt. Az előbbi nemzedéket 14 hatalmas méretű tölgytörzs képviselte.

Az állomány keletkezési módjára nézve határozottat, sajnos, nem tudunk. Az a körülmény, hogy korkülönbség alig volt megállapítható, arra enged következtetni, hogy a tölgy egyetlen bőséges makktermő év eredménye s hogy a tölgyesemetés közé nyomban közbetelepedett (talán oldalról) a kőris, míg a gyertyán valamivel később vetődött el. Ámde nincs kizárva az sem, hogy a tölgy mesterséges alávetésből keletkezett, mert öreg emberek nyilatkozata szerint ez az eljárás már nagyon régi időben is előfordult azon a vidéken.

A szerfát módunkban van fanemenként kimutatni, a tűzifánál ez az elkülönítés, sajnos, nem lehetséges.

Az 1923. és 1924. évben történt kitermelés eredménye a következő volt:

I. Tűzifa:

1. hasábfa	3883 ürm. (0.75) =	2912 m ³
2. dorongfa	2964 ürm. (0.65) =	1926 m ³
3. ág és rözse	2162 ürm. (0.50) =	1081 m ³
	Összes tűzifa:	5919 m ³

II. Szerfa:

a) Tölgy	— — — — —	2936 m ³
b) Kőris	— — — — —	1463 m ³
c) Szil	— — — — —	857 m ³
d) Gyertyán	— — — — —	143 m ³
	Összes szerfa	5399 m ³

Az összes fatömeg ezek szerint 11.318 m³-t tett ki, amiből u. n. vastagfa (Derbholz, a 6 cm.-nél vastagabb törzsrészek) 10.237 m³ (90%), az ág- és rözsefa 1081 kbm. (10 százalék). A holdankinti fatömeg rözsefával 257 m³, e nélkül 233 m³. A szerfaszázalék, annak ellenére, hogy a kitermelés igen belterjes, a kisvasuti talpfáig terjedő volt, az összfatömegnek csupán 47.7 százaléka, a vastagfára vonatkoztatva 52.7 százaléka volt.

A vastagsági osztályok szerinti s ezeken belül a minőségi eloszlást és a százalékos arányokat az alábbi táblázat tünteti fel.

Fanem	1. vast. o. bez. 26 cm.				2. vastagsági osztály 27–37 cm.				3. vastagsági osztály 38–47 cm.				4. vastags. osztály 48 és több cm.				Össze- sen m ³
	m ³	I.	II.	III.	együtt m ³	I.	II.	III.	együtt m ³	I.	II.	III.	együtt m ³	m ³			
		minőség m ³													minőség m ³		
Tölgy	25 ⁰ / ₀ 741	41 ⁰ / ₀ 568	46 ⁰ / ₀ 661	13 ⁰ / ₀ 184	48 ⁰ / ₀ 1413	73 ⁴ / ₀ 448	24 ⁴ / ₀ 149	2 ² / ₀ 13	21 ⁰ / ₀ 610	57 ⁰ / ₀ 98	9 ⁰ / ₀ 16	34 ⁰ / ₀ 58	6 ⁰ / ₀ 172	2936			
Kőris	34 ⁰ / ₀ 500	40 ⁰ / ₀ 264	47 ⁰ / ₀ 382	13 ⁰ / ₀ 86	50 ⁰ / ₀ 732	64 ⁰ / ₀ 131	31 ⁴ / ₀ 64	4 ⁶ / ₀ 9	14 ⁰ / ₀ 204	81 ⁰ / ₀ 22	19 ⁰ / ₀ 5	—	2 ⁰ / ₀ 27	1463			
Szil	25 ⁶ / ₀ 219	48 ⁰ / ₀ 205	42 ⁰ / ₀ 218	10 ⁰ / ₀ 46	54 ⁸ / ₀ 469	73 ⁴ / ₀ 105	25 ⁰ / ₀ 37	1 ⁶ / ₀ 1	16 ⁷ / ₀ 143	81 ⁰ / ₀ 21	19 ⁰ / ₀ 5	—	2 ⁹ / ₀ 26	857			
Gyertyán	65 ⁷ / ₀ 94	49	—	—	34 ³ / ₀ 49	—	—	—	—	—	—	—	—	143			
Össze- sen	28 ⁸ / ₀ 1554	1086	1261	316	49 ³ / ₀ 2663	684	250	23	17 ⁷ / ₀ 957	141	26	58	4 ² / ₀ 225	100 ⁰ / ₀ 5399			

A vastagsági osztályok határai a kéreggel mért átmérőre vonatkoznak s megfelelnek a kéreg nélkül mért következő átmérőknek: 1. vast. oszt. 24 cm.-ig, 2. v. o. 25–34 cm., 3. v. o. 35–44 cm., 4. v. o. 45 és több cm.

A minőségi osztályozásnál I. minőségűnek vétetett az egészséges, egyenes növévű és rostú, két méter hosszíg ágtiszta, ezenfelül minden folyó méterre legfeljebb egy, 12 cm.-nél nem vastagabb egészséges ággöcsöt tartalmazó rönk vagy szálfá; tényleg azonban az idesorozott rönkök ággöcsöt alig tartalmaztak. A II. minőségbe az egy irányban mérsékelten görbült törzsrészek soroztattak, míg a III. minőség alá az erősebben vagy több irányban görbült csavaros rostú, több ággöcsöt tartalmazó törzsrészek vétettek.

Mérnökök könyvvezetési kötelezettsége. Az általános kereseti adóra vonatkozó 1922:XXIII. t.-c., illetve az ennek alapján kiadott rendelkezések a mérnököket kivétel nélkül háromrendbeli könyvvezetésre — (megrendelések könyve, pénztárkönyv, adósok könyve) — kötelezte volt.

A Kamara választmánya ez ellen állást foglalt és 1924. évi december hó 22-én tartott üléséből kérte a pénzügyminiszter urat, hogy ezt a rendelkezést módosítsa és a szellemi foglalkozást űző mérnököket a megrendelések könyvének, valamint az adósok könyvének vezetése alól felmentse.

A pénzügyminiszter úr e kérelemnek helyt adott, midőn a Budapesti Közlöny folyó hó 17-i, 208. számában kihirdetett 1925. évi 300/P. M. számú és a kereseti adóra vonatkozó tör-

vényes rendelkezések hivatalos összeállításáról szóló rendelet — K. H. Ö. — 50. §-ához fűzött utasítás VI. *A szellemi foglalkozásúak könyvvezetése* című fejezetében a (16.) bekezdésben a következőképen rendelkezik:

„A kizárólag szellemi foglalkozást, ú. m. tervezést, szakértői, tanácsadói működést folytató mérnök csupán pénztárkönyvet köteles vezetni, amelybe a bevételeket és a kiadásokat tételenként és időrendben az ügyfél megnevezése és a tárgy megjelölése mellett tartozik bevezetni. Az ipari vagy kereskedelmi jellegű vállalkozást űző mérnökök ugyanolyan könyvet kötelesek vezetni, mint az ugyanolyan terjedelmű ipari vagy kereskedelmi vállalatok“.

A Mérnöki Kamara egyszersmind felhívja a mérnöki kar tagjainak figyelmét a K. H. Ö.-nak a könyvvezetés módjára és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseire is, amelyek a K. H. Ö. hivatkozott 50. §-ához fűzött utasítás VIII. és IX. fejezeteiben foglaltatnak.

A pénzügyminiszter úr a K. H. Ö.-ban teljesítette a Kamarának a M. O. Sz. kezdeményezése alapján előterjesztett további kérelmét is, amennyiben az 5. §. 10. pontjához fűzött végrehajtási utasítás (5.) bekezdése akként rendelkezik, hogy az építőipari munkások közül a habarcs- és betonverő munkások, a kubikusok, az anyagok fel- és lerakásával, vagy szállításával (le- vagy felhordásával) foglalkoztatott munkások adómentes közönséges napszamosoknak tekintendők, kivéve ha ezek előre meghatározott időtartámra szerződtek.

A pénzügyigazgatóságoknál őrzött kataszteri birtokvázlatok lemásolása tárgyában a Mérnöki Kamara 1924. évi december hó 22-én tartott ülésében hozott határozat alapján a pénzügyminiszter úrtól felterjesztésben kérte, hogy az ú. n. színes birtokvázlatok másolásának jogát a Kamara tagjai részére, a szabályszerű díjak lefizetésének és a térképek épségéért való felelősség vállalásának kikötése mellett engedélyezze.

A Mérnöki Kamara felterjesztésére a pénzügyminiszter úr az 1925. évi február hó 16-án 4951. szám alatt kelt rendeletét adta ki, amelyet a Közlöny március 8-i számában közölt, folyó évi szeptember hóban pedig a hivatkozott rendeletet a következő intézkedéssel egészítette ki:

115.213/1925. — XIII. b).

*M. Kir. Pénzügyminisztériumtól.**Körrendelet*

valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak, pénzügyigazgató-sági kirendeltségnek és a székesfővárosi adófelügyelőnek.

A Mérnökök Országos Földmérő és Parcellázó Szövetkezetének 1925. évi augusztus hó 24-én 503. sz. alatt kelt előterjesztésére a Mérnöki Kamara tagjai részére a birtokvázlatokról másolatok vehetése tárgyában az 1925. évi február hó 16-án 4951. szám alatt kelt rendelettel megadott engedélyt a mérnök-kamarai tagok kellően igazolt helyetteseire is kiterjesztem azzal, hogy a másolás tartama alatt a birtokvázlatok épségéért viselendő teljes anyagi felelősségről szóló nyilatkozatot nem a helyettes, hanem a megbízó mérnök-kamarai kar tartozik aláírni.

Budapest, 1925 szeptember hó 15-én.

Kisvasút és sodronykötélpálya trasszírozásában jártas mérnököt keresnek. A mérnökök és építészek nemzetközi szövetségéhez intézett alábbi kérelmet — miután az erdőmérnökeinket is érdekelheti — készséggel közreadjuk:

Keresek azonnali belépésre kisvasút és sodronykötélpálya trasszírozásában jártas egy, esetleg két mérnököt. Ajánlok a munkabefejezésig tartó alkalmazásra 10.000 leit és teljes ellátást. Ajánlatokat egyszerű bizonyítványmásolatokkal vagy másnemű referenciákkal felszerelve „Ing. Enea Grapini Bistrita“ címre kérem.

Nemzetközi baromfikiállítás Budapesten. November hó 20—23-án tartják meg a második budapesti nemzetközi baromfikiállítást, amelyen galambok, éneklő madarak, kanárik, házi nyulak stb. is állíthatók ki. A kiállítás helyéül a városligeti Iparcsarnokot szemelték ki, amelyben az első nemzetközi baromfikiállítás is lezajlott. A kiállítás iránt érdeklődni lehet a Baromfitenyésztők Országos Egyesületénél, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25.

A beltenyésztés és a kölyök felnevelése. Craus Gaston tollából vettük e kis füzetkét, melynek tiszta jövedelmét a volt brassói cs. és kir. 2. sz. gyalogezred világháborúban hősi halált halt ezredbajtársak emlékéért örökítő emléktábla létesítésére fordítják. Ebben az ezredben szolgált az ezred egyik legvitézebb, elesett zászlósa, Tomcsala Ernő m. kir. erdőmérnökgyakornok is. A füzet ára 5000 korona. Kapható: vitéz Szepesfalvy János dr.-nál, Budapest, V., Akadémia-utca 2.

Adóügyi Útmutató Lexikon jelenik meg Vargha László, volt pénzügyi könyvszakértő szerkesztésében, amely magában foglalja nemcsak a társulati-, kereseti-, jövedelem- és vagyónadókat, hanem az összes (általános, fényűzési, értékpapír, állati, őrleési stb.) forgalmiadó törvényeit, az azok kiegészítését képező rendelkezéseket, a közigazgatási bíróság vonatkozó döntéseit és azokat a különféle cégek könyvelésével kapcsolatban szakszerűen tárgyalja. A könyv mindenkinek nélkülözhetetlen, mert annak segítségével adóügyeit egyedül láthatja el. Kiadja az Alliance kereskedelmi rt., Budapest, V., Nádor-u. 28. A kiadónál, valamint szerkesztőségünkben is megrendelhető. Bolti ára 200.000, előfizetésben 160.000 korona.

A magyar kir. technológiai és anyagvizsgáló intézet (Budapest, VIII., József-körút 6. szám.) közli velünk, hogy műszaki, ipari és mezőgazdasági szakkönyvtárát és nyilvános olvasótermét új helyiségeiben, újonnan átrendezve folyó évi október hó 5-től kezdve az alábbi időbeosztás szerint bocsátja az érdekelt közönség használatára: Hétfőn délelőtt 9—1 óráig, este zárva. Kedden délelőtt zárva, este 5—8 óráig. Szerdán délelőtt 9—1 óráig, este zárva. Csütörtökön délelőtt zárva, este 5—8 óráig. Pénteken délelőtt 9—1 óráig, este zárva. Szombaton egész napon át zárva. Vasárnap délelőtt 9—12 óráig, este zárva. A könyvtár használata díjmentes.

Helyreigazítás. Az „Erdészeti Lapok“ legutóbbi (1925 szeptember számában megjelent „Értékesítési lehetőségeink a vasúti tarifák és az erdőgazdasági hitel kérdése“ (írta Biró Zoltán) közlemény utolsó bekezdésében „általa“ (vagyis az Egyesület által) „megindítandó“ szavak helyett sajnálatos tévedés folytán „általam megindítandó“ szavak szedettek. Félreértések elkerülése végett készséggel közöljük a helyesbítést.

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére **Héjas Kálmán** miniszteri tanácsosnak nyugdíjaztatása alkalmából az erdészeti szolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül a helyettes államtitkári címet adományozom.

Kelt Budapesten, 1925. évi augusztus hó 31. napján.

Horthy s. k.

Mayer s. k.